

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

ANTIGORIET

De antieke Antigone-sage,
gezien door de ogen van de commerciële televisie

door

Rit Geysen

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2007

Nr.2344

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *ANTIGORIET* op te voeren moet de naam van auteur *RIT GEYSEN* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/1996/220/40
ISBN 978-90-385-04353

© 1996 Toneelfonds J. Janssens/Rit Geysen
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

Creon : Een ouderwetse vorst, die zijn taak ernstig neemt.
 Antigone : een jonge, poëtische vrouw.
 Ismène : Een wulpse deerne, maar niet zo slecht als ze eruit ziet.
 Haemon : Een yuppie, maar uit het goede hout gesneden.
 Voedster : type ruwe bolster, blanke pit; volkse vrouw.
 Koor : 7 (spelen verschillende typetjes)
 Wachters : 3, boerse, redelijk vulgaire mannen, wachter één is een onderkruipertje.
 Koningin : Oudere vrouw die haar dagen in leegheid doorbrengt met tv-kijken, heeft geen tekst.
 Page : Soort eunuch met ontbloot bovenlijf, is voor het stuk van geen enkele betekenis, tenzij voor Creon, maar die relatie is ook ons vooralsnog niet heel duidelijk...

DECOR

Het decor is een gestileerde, Griekse zuilengaanaderij, of, naar eigen interpretatie, het voorportaal van een Griekse burcht, tempel... De kleuren waarin dit decor worden uitgevoerd zijn dezelfde als de, eveneens gestileerde, Griekse kostuums (in het kleurenpalet van blauw, rood, grijs)? Voorbeeld: het koor in tinten van roze, Creon in koninklijk paars, de wachters in blauw, Ismène in vulgair fuchsia, Antigone in kleurloos mauve...

KORTE INHOUD

Nadat Oedipus gestorven is, moet Thebe geregeerd worden door zijn 2 zonen, om beurten gedurende één jaar. Polynice, één van de broers, weigert dit, en bevecht zijn broer en Creon, een oom. Beide broers sneuvelen en de macht wordt overgenomen door Creon. Die beslist dat Polynice buiten de muren van Thebe onbegraven op het slagveld moet achterblijven, als voorbeeld voor allen die de macht in twijfel trekken. Antigone, één van de twee zussen van Polynice en Etheocles, beslist de wet naast zich te leggen en haar broer te begraven. Haar wacht, zoals werd afgekondigd, de doodstraf.

An'tigoriët, o., (delfst.) een donkergroen en blade-
rig monoklien mineraal van de chlorietgroep (of de
serpentiegroep), ontstaan door hydrothermale verwe-
ring van ultrabasische gesteenten. (van Daele, elfde
herziene druk, p. 186)

REGIE-AANWIJZINGEN

Daar de Griekse tragedies erg statisch zijn, wordt
gewerkt met choreografie en licht. Praat scènes
worden op die manier verlevendigd. Getracht werd de
dialogen tussen de ernstige personages, zo sereen
mogelijk te houden. Het 'gewone' volk brengt zijn
tekst humoristisch. Deze laatsten beelden de weke,
televisie-kijkende massa uit, die enkel brood en
spelen wil, en voor de rest met rust gelaten wil
worden. Dat laatste beeld van de visuele verslaving
van onze tijd, wordt geconcretiseerd door de konin-
gin, die gedurende het hele stuk zappend televisie
kijkt, ergens op de scène. Op die manier contrasteert
de verbaliteit van Antigone met de visuele domheid
van de cultuur.

De tekst werd in rijm omgezet, deels als ode aan de
antieke tragedie, deels ook om de woordarmoede van de
massa te beklemtonen in een 'plat' rijm (aabb).
Antigone praat in een ingewikkelder rijm (abab) en
Creon, de macht, hanteert een abba-rijm, dat de
politieke taal moet ridiculiseren, mede door de
lengte van de verzen. (a=lang, ronkend, b=kort,
sloganesk.)

Scène 1

(Alle acteurs staan op de scène. Antigone leest een (dik) boek, Haemon praat met Ismène, terwijl die haar haar kamt en zich maquilleert, Creon zit gebogen over computerprints, die hij bespreekt met zijn page; de vrouw van Creon kijkt tv en zwijgt (ze zal dit het hele toneelstuk door doen. Ze eet chips en zapt regelmatig.), de min poetst schoenen en de wachters kaarten. Ze blijven rustig voortdoen terwijl het koor de proloog zegt. Het koor beeldt in deze scène een dansend groep jongmensen uit, die al hiphoppend over het podium dansen; ze zeggen hun teksten op datzelfde ritme, begeleid door walkmen, soundblasters enz.)

Proloog

KOOR A : Een goedenavond iedereen en hartelijk welgekomen
u hebt ervoor betaald daarnet, begin dus maar te dromen.

Wij zijn er klaar voor zo u ziet, wij zijn er allemaal,

zet u zich maar gemakkelijk, naast vreemde of gemaal.

KOOR G : En weest u gerust, al zeggen we 't zelf, u zal zich niet vervelen

wij bieden u na 't dagelijks brood, de welverdiende spelen.

KOOR C : Dat komt van de Romeinen, maf, dat kunnen wij nog niet weten,

of waarom denk je, hebben wij, die Griekse zuilen afgemeten?

KOOR F : In Griekenland, hij heeft gelijk, situeert zich dit verhaal

kort na de dood van Oedipus, die zwierf met veel omhaal

langs kusten vreemd en nooit gekend

die Oedipus was nog een vent!

KOOR C : Hoewel, hij heeft dat duur betaald, die verre avonturen
om aan het eind een held te zijn, hij kreeg wat te verduren.

KOOR F : Hij had erom gevraagd nietwaar, je moet het maar riskeren,
niet alleen een vadermoord maar ook uw moeder nog bruskeren!

KOOR G : En dankzij hem, zijn moorden en zijn sexen
zitten wij na zoveel jaar, nog steeds met zijn complexen.

KOOR A : Ok da's waar maar we dwalen af
Oedipus lag toen al in z'n graf
Maar uit zijn wilde spelevaren
mocht zijn moeder vier kinderen baren.
Twee dochters kreeg ze en twee zonen
die zouden samen in Thebe wonen;
om te regeren elk een jaar
dat daar ambras van kwam was zonneklaar.

ALLEN : (*monotoon, dreunend*)
Twee broers die streden om de macht
twee legers moedig en vol kracht
twee doden bij het ochtendkrieken
iedereen dood en nog eens evenveel zieken.

(*Het koor verandert van toon, zet zich al roddelend
vooraan op het podium, benen bengelend over de rand.*)

KOOR B : Een ware slachtpartij, in echte westerntraditie

KOOR E : Weer een verkeerde tijd, dat gij dat nu ni zie!

KOOR F : In elk geval het was gebeurd, de broers die waren
dood,
de nonkel regeerde in hun plaats, zoals de wet gebood.

Hij vaardigde prompt een wet uit, het kon niet rap
genoeg
dat de ene broer een held zou zijn, te beginnen vanaf
morgenvroeg
en dat de ander de slechte was, met hem mocht ieder-
een spotten
die mocht niet eens geborgen zijn, die moest maar
blijven rotten.

KOOR D : En wie hem toch begraven zou, zo sprak de nieuwe
macht,
die kon een staaltje krijgen van de vorst zijn grote
kracht.

KOOR G : Zeg mannen, luister eens, 't is niet voor 't een
of 't ander
en de regisseur die wil vast niet dat ik uw tekst
verander
maar als ik jullie zo laat doen, en alles laat ver-
tellen
dan kan 't publiek binnen een kwartier zijn pintje
gaan bestellen!

KOOR E : Er zit iets in, in wat gij zegt, we gaan nog niets
verklappen
ze krijgen straks nog al de tijd om moppen te gaan
tappen.

KOOR C : De mensen die gij hier ziet staan, dat zijn nu de
acteurs,
die verzorgen heel het verder stuk zoals het heet
d'honneurs.
Zie je die kleine, platte daar, dat zwartje in het
midden.
Dat is Antigone, voor haar kun je beter bidden
niet alleen omdat ze lelijk is, en superintelligent
maar bovendien nog koppig ook, z'heeft meer iets van
een vent.

KOOR D : Dat blondje naast haar, au contraire, die heeft
pas sterallures

ze heet Ismène, Antigone's zus, vol echte vrouwenkuren.

't Mannelijk schoon daar aan haar voeten, u kunt dat beter weten

werd niet aan haar maar aan haar zus, als bruidegom toegemeten.

Het hele dorp was overstuur als men 't over 't huwelijk had.

KOOR C : Thebe is geen dorp, gij idioot, dat noemt men al een stad!

KOOR A : Nu ja, dat doet er niet echt toe, het feit waar het om gaat

die oude man met dat papier, was de leider van die staat.

Creon heet hij, een redelijke man op jaren zo eentje van "de tocht is lang, maar de gids is wel ervaren." (*Verkiezings slogan door Belgische premier Dehaene gebruikt.*)

De page naast hem, ik weet het niet, daarnaar heeft men het raden

een vriend misschien, een knecht, die hem bijstaat in zijn daden.

KOOR E : Net zoals die dikke, dat vrouwmens met die schoenen

die voor de koningsdochters de vloer zal moeten boenen

dat is hun voedster, dat heet ook wel een min

hun moeder had in borstvoeding nu niet direct veel zin

en ze vroeg dus aan die dikke moe, zit gij er nu niet mee

naar 't schijnt zei die, ik heb genoeg, dus ook wel voor die twee.

KOOR B : Maar dat is van horen zeggen, hoe gaat dat in een dorp?

Feit is dat ze de voedster was, van elke koninklijke worp.

Die oude vrouw in 't midden, vlak voor haar teevee wel die doet in het stuk eigenlijk niet mee.

Ze zit daar maar te zitten, niemand heeft haar nodig ze is al oud zoals u ziet, dus verder overbodig.

Die venten in het midden, die daar zitten te spelen dat zijn de wachters van de vorst, die zijn zich aan 't vervelen.

Ze doen maar mee in 't stuk gewoon omdat ze moesten en geen van allen zin had om een boete op te hoesten.

KOOR E : Voilà, u weet wie wie is, nu kunnen we echt starten
wij staan hier al een hele tijd, en ook niet echt van harte...

(Allen staan recht en begeven zich richting coulissen, komen nadien terug in een groep staan naargelang hun tekst.)

KOOR E : Oh ja nog dit, maar dat hebt u vast al wel gelezen het zal vanavond niet direct een billenkletser wezen. 't Verhaal van die Antigone, is echt niet om te brullen dat zult u zien zo dadelijk al, als wij gedaan hebben met lullen.

KOOR D : Dat is normaal bij dit toneel, een tragedie van de Grieken die wisten nog wat drama was, die konden ellende rieken van mijlen afstand als het moest, geen traan kon hun ontsnappen geen mens had toen behoefte naar een nieuw kanaal te zappen. Pure hartstocht, pure moord, dat was wat zij graag brachten,

en als het effe kon dan graag ook hier en daar nog wat verkrachten.

KOOR B : Aan die traditie zijn wij trouw, tragiek van voor naar achter!

Aan de miserie komt geen eind, van koningszoon tot wachter

allemaal gaan ze op 't einde dood, daar kunt u gerust in zijn

en aanstookster van dit schandaal, Antigoneke klein, ook haar wacht aan het eind van 't stuk een gruwelijke dood

zo ijselijk afschuwelijk als geen horrorfilm ooit bood.

ALLEN : (*Glimlachend, televisiesmile*)

Zo ziet u maar, ook eeuwen terug, in 't verre Griekenland

wist men hoe geld te maken viel, uit een hechte familieband.

(*Koor zingt tune VTM-reeks "Familie"; gaan al dansend op deze melodie weg.*)

Zachte muziek - licht verandert van neutraal in ochtendgrijs.)

Scène 2

Antigone - voedster

(*Antigone komt dromerig het podium op, blote voeten, kinderlijk ontroerd.*)

ANTIGONE : Zo onwezenlijk mooi was de tuin daarnet in 't grijs van voor 't ontwaken en met elke kleur van mijn palet kon ik een eigen wereld maken slechts wie kijken wil zoals ik dat deed

met glanzende spiegelogen
 en met stilte als een sober kleed
 kan slagen in zijn pogen.

VOEDSTER : (*mopperend*) Ik heb het wel voorspeld, het moest
 er ooit van komen
 maar dat het al zo snel zou zijn had ik nooit kunnen
 dromen.

Antigone kind, wie in zichzelf praat, en 's nachts
 rond gaat dolen
 die heeft niet slecht één, maar meerder slagen van de
 molen!

Je mag drie keer liegen, drie verhalen mag je verzin-
 nen
 dan wil ik weten waar je was daarnet, overal behalve
 binnen!

ANTIGONE : 'k Ben naar de tuin geweest, ongeruste ziel,
 hij sliep toen nog, ik ben hem gaan betrappen
 hij was zo eenzaam, de tuin, voordat ik hem overviel
 hij dacht niet aan de mensen, oh min, ik moest naar
 adem happen.

VOEDSTER : Het kan dat ik er zo uitzie, maar toch ben ik
 niet gek
 je bent ook uit de tuin geweest, dat zak ik aan het
 hek.

ANTIGONE : De velden, vochtig nog van dauw, ze lagen stil
 te wachten
 een landschap helemaal voor mij
 't was of een adem naar mij lachte.
 Ik rende! Blootsvoets! Blij!

VOEDSTER : En wie gaat zich zo dadelijk weer uren bukken
 die voeten proper krijgen, dat zal niet zo gauw
 lukken.

ANTIGONE : Oh min, ik ga niet meer naar bed, 'k ben veel te
 opgewonden
 mijn hart bonst in m'n keel, 't lijkt of mijn huid
 wel gloeit

alsof ik pas vandaag voor 't eerst een wonder heb
gevonden

alsof het leven meer dan ooit mij met zijn wortels
boeit.

VOEDSTER : Och kind jij bent niet wijs, het is maar pas
vier uur

jij met je zottigheden toch, je maakt mij tureluur.

Chance dat ik eens gaan kijken was, of dat je lekker
sliep

'k had zo precies een voorgevoel dat ergens iets
misliep.

ANTIGONE : Het eerste meisje was ik buiten, en helemaal
alleen

zo groots was die ervaring nooit eerder lieve min
geen reden tot gejammer, geen reden tot geweent.

Wees nu niet boos, ik deed eindelijk mijn zin.

VOEDSTER : Dat zet me aan het denken, mijn hoofd doet ervan
pijn

wat kan er voor een meisje, daarbuiten mooier zijn
dan een afspraak met een vrijer, ja, ja, je hoeft
niet meer te liegen

en je zult nog vroeger moeten zijn om mij te gaan
bedriegen!

Veel vijven en veel zessen, daar wil jij het mee
halen

een afspraak had je, liegebeest, vertel het nu zonder
dralen.

ANTIGONE : (*stil voor zich uitkijkend*)

Een afspraak had ik inderdaad, de mooiste van mijn
leven

en dat de prijs heel hoog zou zijn dat wist ik van
tevoreen

maar nog geen fractie van daarnet wil ik aan iemand
geven

't was voorbestemd, zoals dat heet, hiervoor was ik
geboren.

VOEDSTER : (*geagiteerd*) Dat mij dat overkomen moet, dat
 mij dat moet gebeuren,
 dat ik juist u betrapt heb, dat ga ik me betreuren
 Want voor een kind als jij, zijn dat wat zotte kuren
 maar biebieke hier die krijgt wat te verduren.
 Een koningsdochter die zoals de hitsige jonge koeien
 's morgens vroeg voor dag en dauw in 't veld ligt
 rond te stoeien.
 En ik krijg daarvan uiteraard weeral eens de schuld
 ik die u heel mijn leven in mijn liefde heb geduld.
 Maar daarvan zal geen mens na deze affaire nog spre-
 ken
 integendeel ze gaan mijn nek, wervel voor wervel
 breken.
 Dan kom ik in de Hades aan, en daar wacht dan uw
 moeder
 die zal mij vlammend roepen: wel gij onvoorzichtig
 loeder
 Mijn beide dochters vertrouwde ik aan u toe
 en gij hebt ze verwaarloosd zie maar eens hoe!
 En bovendien jij kleie slet, heb jij niet nagedacht
 dat in het huis hiernaast je verloofde op je wacht?
 Waar gaat dat naar toe, als prinsessen zo laag zinken
 na die van Monaco en Engeland, zal ook uw naam weer-
 klinken
 in de wijdverspreide roddelpers, dat jou dat moest
 gebeuren
 jij kleine, bleke boekenwurm, zo grauw en zonder
 kleuren.
 Uw zus Ismène, ja, dat die vandaag of morgen
 voor de schandaalpers zou gaan zorgen
 dat kon je wel verwachten met al haar sexy streken
 maar waarom toch ben jij nu juist voor 't liefdespel
 bezwaken.

ANTIGONE : Ach lieve domme min van mij, hou nu toch op met
 schreien

ik weet wel dat mijn schoonheid of het gebrek daaraan
in heinde en ver geen vrijer zou verblijven
dus, min, wees gerust, ik heb niets fout gedaan.

VOEDSTER : Kind zeg dat dan dadelijk, vooraleer je mij zo
tart

met mijn cholesterol, dat is gevaarlijk voor mijn
hart.

Toch ben ik er niet gerust in, wat ben de dan gaan
doen

ik ga het aan Creon zeggen, want dit is geen fatsoen.
(Voedster af)

ANTIGONE : (*zachtjes voor zich uit*)

Een afspraak had ik deze nacht
dat heb ik niet gelogen.

Het is de dood die op mij wacht

ik zag haar aan met wanhoop in mijn ogen...

(*Antigone zet zich tegen een zuil - feeëriek muziek,
licht dimt.*)

Scène 3

Antigone - Ismène.

ISMENE : (*Komt slaperig en zoekend de kamer binnen, schoon-
heidsmasker, krulspelden*)

Antigone, wat doe jij hier, ik hoorde jullie stemmen
in de gang...

ANTIGONE : Niets aan de hand, Ismène, ik kon niet zo goed
slapen,

er is niets mis met me, wees maar niet bang.

Ik denk dat ik naar hier kwam om wat moed bijeen te
rapen...

ISMENE : Ook ik heb liggen denken en woelen, ik piekerde me
suf

ANTIGONE : (*plagerig*) Dat is niet zo goed voor jou, je huid wordt daarvan duf.

ISMENE : (*Zet zich neer naast haar zus.*)

Je moet daarmee niet spotten, ik ben de oudste toch en bovendien veel logischer en evenwichtiger dan jij.

ANTIGONE : En mooier, vrouwelijker en veel geliefder nog echt, ik wilde je niet plagen toen ik dat daarnet zei.

Ik heb de doornen, jij hebt de werkelijkheid.

ISMENE : Toe, zeg dat toch niet steeds, Haemon heeft toch voor jou gekozen.

ANTIGONE : Toen ik veel kleiner was, stoorde me dat heel de tijd

ik oefende voor de spiegel om net als jij te kunnen blozen

En weet je nog die keer, ik smeerde slijk over je kleeed

en zette wormen in je hals, ik sneed je haren af

Ik schaam me nu nog steeds dat ik dat met je deed.

ISMENE : Je doet alsof ik 't koren ben, en jij alleen het kaf!

En denk maar niet, mijn kleien zus, dat ik niet zie dat je het onderwerp vermijdt waarover 't gaat

Ik ben dan intellectueel gezien wel niet echt een genie

maar na vannacht besloot ik toch tot deze raad.

We mogen het niet doen, hij zal ons laten sterven.

ANTIGONE : (*Staat recht*) Natuurlijk doet hij dat, dat is zijn rol

daarmee moet hij in t' land een aanzien gaan verwerven

Maar onze taak Ismène, dat hou ik vol

is onze broer op 't strijdveld gaan begraven

Hij deed waarschijnlijk in zijn ogen slechts een plicht

dat alleen maakt hem toch niet tot voer voor raven